

tudi tekst, se do konca predstave ne ponovi več. V drugem dejanju imamo nekaj lepih trenutkov Štefke Drolčeve in pa sicer samo na sebi imenitno sceno med Branetom Ivancem in Janezom Hočevarjem, ki pa toliko da ne zdrsne v privatnost in da na odru nista več sprevednik in stražnik, ampak Brane Ivanc in Janez Hočevar s svojimi privatnimi manirami. Prav gotovo je kriv tudi nenetni režijski koncept, da izredno dobro zasnovana scena ing. arch. Aleša Sarca ni bila bolj funkcionalno izkoriščena. Zlasti nevarno steklo, ki je vodilo iz tostranosti v onostranstvo. Mija Janžekovičeva je v vlogi potnice-smrti igračsko pokazala zelo zanimivo in dosledno izpeljano odrsko upodobitev, kar pa na žalost smrti kot dramskega elementa v celoti igre ni moglo obuditi k življenju. Kristijan Muck, Polde Bibič in Branko Miklavc so igračsko tehnično dali tri dovolj dobre in med seboj razlikujoče se vloge, medtem ko je usodnost, predstavljena v igri Toneta Slodnjaka, nekoliko manj pristajala tej obrobni figuri.

Aleksander Čolnik

FILM

O HUDOBNEM KEKCU IN UBOGI PEHTI. Zdaj nam je verjetno že vsem jasno, da se je Pehta pokazala še hudobnejšo, kot je celo Rožle to pričakoval. Ne samo da je ugrabila Mojco, da je ugrabila, nekam negotovo sicer in nedvomno na svojo večno žalost, Kekca, ugrabila je tudi Viba-filmu in nam vsem izpred nosa najnovejši in tako pričakovani slovenski mladinski film.* Napravila je to s preprostim trikom, ker ni hotela biti več čarovnica in ker se ji tudi ni posrečilo, da bi postala preprosto človeško bitje. Tista kaplja čarovniškega v njenem ženskem značaju, ki se na koncu potrdi s tremi čudodelnimi kapljicami, ki kanejo v Mojčine oči, je zadostovala, da so slovenski možje od očeta Vandota do Jožeta Galeta pred njo popadali plosko na obraz in začeli nato v velikem strahu zaverovano obračati svoje oči in karkoli so sicer še imeli v glavah, v nasprotno smer, najraje proti lepim goram ali prijetno mulečemu govedu. Kot bi to smeli pričakovati od vsake ženske, je bilo Pehtino maščevanje za nepazljivost temeljito in brez sentimentalnosti.

Če že potrebujemo dokaz, da se polovičarstvo v umetnosti ne splača — tu ga imamo. Ali je Pehta polnopravna čarovnica z metlo, žveplom, inkubusom in vsem drugim, ali pa to sploh ni! In če ni, kdo je potem? Uboga, samorastniška ženska, ki jo je družba izobčila kdo ve zakaj in ki si sedaj želi nazaj med ljudi?

Knjig v njenem skalnem brlogu je skoraj za skrinjo in med množico svojih neverjetnih retort se obrača s pravo laborantsko okretnostjo. Vidimo jo torej kot nosilca pismenosti in učenosti v teh zavrženih hribih. Ne pozabimo, da je to tudi nadvse pogumna ženska, ki se sama bojuje za svojo eksistenco, v naravi. kjer strašijo še medvedi, ki krepko drži svojo usodo v lastnih rokah (raje si sama seže kolibo, kot da bi to dopustila telebanskim gorjancem, ki iščejo Kekca), ki je dobrega srca in na koncu sama izda skrivnost čudodelnih kapljic.

Je to torej posebljeno zlo, zoper katerega se bo z vsemi našimi simpatijami junaško boril Kekec?

* Srečno, Kekec! Proizvodnja Viba-film; režija Jože Gale; scenarij po povesti Josipa Vandota napisal Ivan Ribič.

Kaj Kekec stori ubogi Pehti, je znano. Ko si pridobi slovite kapljice, so razlogi, zaradi katerih se Pehta teh zdravil tako oklepa, njena vera, da je v njih njena moč, v njihovi čudežni zdravilni lastnosti pa njena moralna cena, s katero si bo plačala ponoven vstop med ljudi, za mladega gledalca preveč abstraktni, da bi si ta pustil pokvariti užitek, ko vidi Kekca na vrvi. Toda več kot enega otroka stisne, ko Kekec, ta vseosvajajoči, preveč srečni, preveč brezskrbni šarmantni princ odpelje »teti Pehti« še Volka, to baje tako do kraja zvesto pasje srce.

Je to še pravljíčna situacija? Ne vzbuja to v mladih gledalcih že njihovega viteškega čuta, njihove skoraj avtomatične simpatije do slabotnejših, nesrečnih, osamljenih? Samo da je, če gledamo z očmi ustvarjalcev, simpatija na napačni strani in da je zdaj film dokončno izgubil kontrolo nad svojimi junaki. Se da Kekcu še zaupati?

Situacija mogoče še ni freudovska, kot je dejal na televiziji neki kritik, toda etičnost prinčevega ravnanja je spodkopana, brž ko zmaj neha bruhati ogenj.

Ta nesrečna Pehtina ambivalenca je vsekakor tudi izvor stilne dvoličnosti, ki bremeni film. Zdaj smo v deveti deželi, med čarovnicami, ukletimi deklícami (kaj drugega pa naj bi bila Mojčina slepota) in čudodelnimi kapljicami, med socialno neopredeljenimi junaki, zdaj v naših gorah, sredi neumnosti in praznoverja, v kemičnem laboratoriju samouke ljudske znanstvenice, zgrajenem globoko v srcu gore kot kabinet nekakšne doktorice Kaligari, med junaki, ki so sicer v medsebojnih odnosih vsi dobri, pa so vendar socialno opredeljeni, s tem da je eden gospodar, drugi njegov sin in tretji hlapec. Da je oče Skalar kljub tej socialni hierarhičnosti odnosov v svojem ravnanju s Kekcem tako popolnoma razredno brezbarven, se nam zdi na tej realistični ravni filma prav tako nenavadno, kot nas osupne goščava popolnoma pravih retort v Pehtini čarovniški delavnici. Lep gospodar, ki ima rajši junaškega pastirčka kot svojega zajčjepetega sina! Lepa čarovnica, katere čarovnija sestoji iz analize in sinteze!

Da ustvarjalcem filma ne bomo krivični: ta učlovečena Pehta je prej opustitveni kot storitveni delikt. Vandotovo zgodbo so sicer dovolj dolgo študirali in izpopolnjevali ob robovih, mimo te njene osnovne napake pa so šli z zaprtimi srci. Ves trud Jožeta Galeta in Ruše Bojčeve, da bi na sceni to neverjetno Pehto napravili vsestransko sprejemljivo, je moral ostati seveda zaman.

Aleksander Čolnik